

[Prima Pagină](#) > ... > [Dreptul Familiei Și Succesiunea](#) > [Succesiunea](#) > [Succesiunile](#) > [Portugal](#)

Succesiunile

Conținut furnizat de

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Portugalia

Această fișă informativă a fost realizată în colaborare cu [Consiliul Notariatelor din UE \(CNUE\)](#).

În cazul în care moștenirea nu este contencioasă, notarii, oficiile de stare civilă și registrele funciare sunt competente, neexistând competență teritorială. Prin urmare, părțile interesate pot efectua actele necesare în cadrul instituției pe care o aleg, fără restricții teritoriale.

În mod similar și conform celor prezentate anterior, masa succesorală poate fi împărțită de orice avocat sau avocat consultant din țară, cu condiția ca acesta să fi fost mandatat în maniera descrisă (de către un oficiu de stare civilă sau de către un notar).

1 Cum se redactează dispoziția pentru cauză de moarte (testament, testament conjunctiv, pact asupra unei succesiuni viitoare)?

Dispozițiile pentru cauză de moarte pot fi redactate sub două forme: (i) prin testament; (ii) prin contract.

(i) Testamentul

Testamentul este un act personal care nu poate fi întocmit de către un reprezentant.

Testamentele conjunctive, și anume testamentele formulate de două sau mai multe persoane în cadrul aceluiași document, fie în beneficiul unui terț, fie în beneficiul lor reciproc, nu sunt permise.

Testamentul constituie o declarație de voință a unei singure persoane, care nu trebuie să fie adresată sau adusă la cunoștința unei anumite persoane. Acesta poate fi revocat fără nicio constrângere, iar activele sunt transferate moștenitorilor sau legatarilor numai după decesul testatorului.

Există testamente standard și testamente speciale.

Formele standard de testament sunt: testamentul public (*testamentos públicos*) și testamentul sigilat (*testamentos cerrados*).

Testamentele publice sunt întocmite de către un notar și înscrise în registrul acestuia.

Testamentele sigilate sunt întocmite și semnate de către testator sau de către o altă persoană la solicitarea testatorului, însă trebuie să fie aprobate de către un notar. Acestea pot fi păstrate de către testator sau de către o terță persoană sau se pot depune la notar. O persoană aflată în posesia unui testament sigilat trebuie să îl prezinte în termen de trei zile de la data la care ia cunoștință de decesul testatorului; în caz contrar, aceasta va fi considerată răspunzătoare de orice pierdere sau prejudiciu cauzat și, în cazul în care este moștenitor, își poate pierde dreptul de a moșteni, fiind acuzată de nedemnitate succesorală.

Legea prevede următoarele tipuri de testamente speciale: testamente militare, testamente formulate pe o navă,

testamente formulate într-o aeronavă, testamente formulate în cazul unei catastrofe. Testamentul poate să se prezinte sub una dintre aceste forme speciale numai în anumite circumstanțe excepționale prevăzute de lege. Astfel de testamente devin nule după 2 luni de la data la care a încetat situația care a împiedicat testatorul să întocmească un testament conform procedurilor obișnuite.

Legislația portugheză prevede, de asemenea, o formă specială de testament întocmit de un resortisant portughez aflat în străinătate, în conformitate cu legislația unui alt stat. Testamentul respectiv produce efecte în Portugalia numai dacă este întocmit sau aprobat respectându-se forma solemnă.

(ii) Contractul

În sistemul juridic portughez, se acceptă succesiunea prin contract cu titlu excepțional. Această situație poate apărea atunci când există pacturi succesoriale sau donații în perspectiva căsătoriei, care intră în vigoare la decesul donatorului. Pentru a fi valabile, atât pacturile succesoriale, cât și donațiile la momentul decesului în perspectiva căsătoriei trebuie să fie prevăzute într-o convenție matrimonială.

Cu toate acestea, de regulă, succesiunea prin contract este interzisă. Prin urmare, pacturile succesoriale sunt interzise în principiu; în caz contrar, acestea sunt nule. Donațiile în perspectiva decesului sunt interzise, de asemenea, însă nu sunt nule, ci devin dispoziții testamentare în temeiul legii și pot fi revocate în mod liber.

Există două tipuri de pacturile succesoriale care sunt admise prin lege ca fiind valabile, cu titlu excepțional:

(a) numirea unui moștenitor sau a unui legatar în beneficiul oricăruia dintre soți de către celălalt soț sau de către o terță persoană;

(b) numirea unui moștenitor sau a unui legatar în beneficiul unor terțe persoane de către oricare dintre soți. Distincția dintre moștenitor și legatar este explicată mai jos, în răspunsul la întrebarea „Cum și când devine cineva moștenitor sau legatar?”

Pacturile succesoriale valabile produc efecte numai după decesul testatorului. Cu toate acestea, pactul menționat la litera (a) de mai sus nu poate fi revocat unilateral după ce a fost acceptat și, atât timp cât testatorul este încă în viață, acesta nu poate aduce un prejudiciu beneficiarului prin dispoziții nejustificate. Pactul succesoral menționat la litera (b) de mai sus poate fi revocat în mod liber în cazul în care terțul în cauză nu a fost implicat în convenția matrimonială ca parte acceptantă.

Pe lângă aceste două tipuri de pacturile succesoriale, legea acceptă, de asemenea, valabilitatea donațiilor la momentul decesului în perspectiva căsătoriei. Acestea sunt acordate în perspectiva căsătoriei unuia dintre soți de către celălalt soț sau de către un terț. Donația efectuată la momentul decesului în perspectiva căsătoriei este supusă normelor privind pacturile succesoriale și trebuie să fie prevăzută în convenția matrimonială.

NB:

Dreptul portughez prevede două tipuri de succesiune. Unul dintre acestea este succesiunea voluntară - prin testament sau prin contract - abordată în prezentul răspuns. Celălalt tip este succesiunea legală - legitimă sau obligatorie - care va fi abordată în răspunsurile la întrebările „Există restricții asupra libertății de a dispune pentru cauză de moarte (rezervă succesorală, de exemplu)?” și „În cazul în care nu există o dispoziție pentru cauză de moarte, cine moștenește și în ce proporție?”.

Succesiunea voluntară este rezultatul unui act de voință al testatorului, așa cum se întâmplă în cazul testamentelor și al contractelor.

Succesiunea legală este stabilită în temeiul legii. Aceasta este cunoscută sub numele de succesiune obligatorie (sucessão legitimária) atunci când constituie un rezultat direct al dispozițiilor legale și nu poate fi înlocuită de voința testatorului. Aceasta este denumită succesiune legitimă (sucessão legítima) atunci când decurge din lege, însă poate fi înlocuită de voința testatorului.

2 Ar trebui ca dispoziția să fie înregistrată și, dacă da, în ce mod?

În principiu, dispozițiile pentru cauză de moarte nu trebuie să fie înregistrate.

Cu toate acestea, există unele excepții, care sunt consacrate în diferite dispoziții legale. Dispozițiile pentru cauză de moarte trebuie să fie înregistrate, de exemplu, în următoarele situații: (i) o dispoziție testamentară preferențială căreia i se conferă un efect deplin; (ii) stabilirea unui regim exclusiv și modificările aduse acestuia; (iii) obligația de a reduce donațiile care fac obiectul raportului; (iv) convențiile matrimoniale.

În situațiile menționate la punctele (i), (ii) și (iii) de mai sus, înregistrarea trebuie să fie efectuată la un oficiu de carte funciară (*Conservatória do Registo Predial*) de către subiectele active sau pasive ale acestor raporturi juridice, de către persoane care au un interes în înregistrare sau de către persoane care trebuie să solicite înregistrarea în conformitate cu legea (înregistrarea oficială este solicitată în unele cazuri de instanțe, de Ministerul Public sau de oficiile de stare civilă). Înregistrarea constă în descrierea bunurilor, relatarea faptelor și a observațiilor aferente și consemnarea anumitor circumstanțe.

În cazul indicat la punctul (iv), înregistrarea este întocmită la un oficiu de stare civilă (*Conservatória do Registo Civil*) ca înscriere sau înregistrare, pe baza declarației părților. În acest caz, persoanele la care se referă faptul în mod direct sau al căror consimțământ este necesar pentru ca acesta să producă efecte depline pot lua parte la înregistrare, de asemenea.

NB:

Regimul de exclusivitate implică dreptul soțului/soției supraviețuitor/supraviețuitoare la întreținere din fondurile lăsate moștenire de către defunct.

Raportul implică restituirea către masa succesorală, de către descendenții care speră să moștenească, a activelor sau a bunurilor de valoare oferite de o rudă în relație ascendentă.

3 Există restricții asupra libertății de a dispune pentru cauză de moarte (rezervă succesorală, de exemplu)?

Da, în temeiul legislației portugheze, rezerva succesorală constituie o restricție asupra libertății de a formula dispoziții pentru cauză de moarte. Rezerva succesorală reprezintă cota-parte din masa succesorală de care testatorul nu poate să dispună liber, întrucât este atribuită prin lege moștenitorilor rezervatari (*herdeiros legitimários*). Aceasta reprezintă succesiunea obligatorie, o formă de succesiune legală care nu poate fi înlocuită de voința testatorului.

4 În cazul în care nu există o dispoziție pentru cauză de moarte, cine moștenește și în ce proporție?

În cazul în care defunctul nu a formulat, integral sau parțial, o dispoziție pentru cauză de moarte valabilă și aplicabilă cu privire la bunurile care urmează să fie distribuite după decesul său, moștenitorii legitimi ai acestuia (*herdeiros legítimos*) sunt desemnați drept succesori. Această situație este cunoscută sub numele de succesiune legitimă, o formă a succesiunii legale care poate fi înlocuită de voința testatorului.

Moștenitorii legitimi sunt soțul/soția, rudele și statul, în următoarea ordine:

- a) soțul/soția și descendenții;
- b) soțul/soția și rudele în linie ascendentă;
- c) frații/surorile și descendenții acestora;
- d) alte rude colaterale până la gradul al patrulea inclusiv;
- e) statul.

Moștenitorii rezervatari sunt soțul/soția, descendenții și ascendenții. Soțul/soția și descendenții constituie prima categorie de moștenitori. În cazul în care nu există descendenți, soțul/soția și ascendenții sunt moștenitori.

Nu este posibil, nici măcar prin intermediul unui testament, ca întreaga moștenire să fie lăsată unei persoane

care nu are calitatea de moștenitor legitim (articolul 2156 din Codul civil). Conform legii, este disponibilă în acest sens numai o parte din moștenire, și anume așa-numita cotă disponibilă. Partea rămasă (cota legitimă) trebuie predată moștenitorilor rezervatari, iar valoarea acesteia depinde de tipul de moștenitor:

- Singurul moștenitor rezervatar este soțul/soția: 50 % din cota disponibilă; 50 % din cota legitimă (articolul 2144 din Codul civil);
- Soțul/soția și copiii: Cota legitimă reprezintă două treimi din masa succesorală; o treime din cota disponibilă (articolul 2139 din Codul civil);
- Fără soț/soție, dar cu copii: cota legitimă a copiilor reprezintă jumătate sau două treimi din masa succesorală, în funcție de existența unui singur copil sau a doi ori mai mulți copii [articolul 2139 alineatul (2) din Codul civil];
- Fără descendenți, însă cu soț/soție și rude în linie ascendentă: cota legitimă reprezintă două treimi din masa succesorală; cota disponibilă este de o treime (articolul 2142 din Codul civil).

NB:

Soțul/soția nu este desemnat/ă drept moștenitor în cazul în care, la momentul decesului testatorului, aceștia sunt divorțați sau separați de drept printr-o hotărâre definitivă sau o hotărâre care urmează să devină definitivă. În cazul în care procedurile de divorț sau de separare de drept sunt pendinte la momentul decesului testatorului, beneficiarii pot continua procedurile în scopul stabilirii efectelor patrimoniale. În acest din urmă caz, dacă ulterior se pronunță divorțul sau separarea de drept, soțul/soția nu este desemnat/ă ca beneficiar. Același lucru este valabil și în cazul în care soții, înainte de a se căsători, au încheiat o convenție matrimonială în temeiul regimului separației de bunuri, optând să renunțe reciproc la moștenire [articolul 1700 alineatul (1) litera (c) și alineatul (3) și articolul 1707a din Codul civil].

5 Care este autoritatea competentă:

Competența în materie de succesiune depinde de faptul dacă succesiunea este contencioasă (acceptare sub beneficiu de inventar) sau necontencioasă (acceptare pură și simplă).

Notarii și instanțele sunt autoritățile competente în materie de succesiuni contencioase. În cazurile prevăzute la articolul 1083 alineatul (1) din Codul de procedură civilă (adică atunci când nu se cunoaște locul unde se află moștenitorii, aceștia nu au capacitate juridică, parchetul a cerut realizarea inventarului succesiunii), inventarul trebuie realizat de instanță. În celelalte cazuri, persoanele vizate pot alege ca inventarul să fie efectuat de un birou notarial (*Cartório Notarial*) sau de o instanță.

Notarii și oficiile de stare civilă (*Conservatórias dos Registos*) sunt, de asemenea, competente în materie de succesiuni necontencioase. având competența de a stabili calitatea de moștenitor și de a realiza partajul în cauză.

Prin autentificarea unui document privat, avocații și avocații consultanți pot împărți masa succesorală în cazurile necontencioase, dar nu au competența de a stabili calitatea de moștenitor.

5.1 În materie de succesiune?

Dacă succesiunea este contestată, inventarierea poate fi efectuată fie de un birou notarial, fie de instanță, în conformitate cu articolul 1083 din Codul de procedură civilă.

Procedura de inventariere (*processo de inventário*) nu este necesară în caz de acceptare pură și simplă a moștenirii. În acest caz, moștenitorii și legatarii lichidează și împart moștenirea de comun acord, fără obligația de a deschide o procedură care să implice un notar sau o instanță judecătorească.

În cazul în care se declară că o masă succesorală este vacantă în favoarea statului, procedura specială respectivă de lichidare a succesiunii în favoarea statului se desfășoară în instanță (articolele 2152-2155 din Codul civil).

În cazul în care moștenirea nu este contencioasă, notarii, oficiile de stare civilă și registrele funciare sunt competente, neexistând competență teritorială. Prin urmare, părțile interesate pot efectua actele necesare în cadrul instituției pe care o aleg, fără restricții teritoriale.

În cazul succesiunilor necontestate, masa succesorală poate fi împărțită de orice avocat sau avocat consultant din țară, cu condiția ca acestea să fie mandatate în prealabil (de către un oficiu de stare civilă sau de către un notar).

5.2 să primească o declarație de renunțare sau de acceptare a unei succesiuni?

5.3 să primească o declarație de renunțare sau de acceptare a unui legat?

5.4 să primească o declarație de renunțare sau de acceptare a unei rezerve succesorele?

În ceea ce privește autoritatea competentă să primească o declarație de acceptare sau de renunțare la succesiune, nu există diferențe substanțiale între legat și moștenire sau între succesiunea legală și succesiunea voluntară. Prin urmare, răspunsul la cele trei întrebări de mai sus este aceeași.

În cazul în care succesiunea a fost acceptată sub beneficiu de inventar, declarația de acceptare se formulează în cadrul procedurii de inventariere. În acest caz, instanțele sau notarii sunt autoritățile competente să primească o declarație de renunțare.

Acceptarea succesiunii sub beneficiu de inventar este asigurată prin solicitarea efectuării inventarului sau prin intervenția în cadrul acestuia.

Un alt tip de acceptare a succesiunii este acceptarea pură și simplă, care are loc atunci când succesiunea este acceptată și împărțită fără a fi nevoie de efectuarea unui inventar.

Normele privind acceptarea succesiunii se aplică, de asemenea, la acceptarea unui legat. Diferența dintre moștenire și legat este precizată în răspunsul la întrebarea următoare.

În cazul în care se efectuează un inventar al masei succesorele, declarația de renunțare trebuie să fie realizată sau inclusă în dosar. În acest caz, notarul este autoritatea competentă să primească o declarație de renunțare.

Declarația de renunțare trebuie să ia una dintre următoarele forme: act autentic sau act sub semnătură privată certificat în cazul în care există bunuri care, în temeiul legii, se înstrăinează prin unul dintre cele două tipuri de documente; în alte cazuri, act sub semnătură privată.

Acceptarea sau renunțarea la moștenire ori la legat este o decizie unilaterală care nu poate fi respinsă, și anume ambele sunt realizate prin intermediul unei declarații a succesorele care nu trebuie să fie adresată sau adusă la cunoștința unei anumite persoane.

În cazul unei succesiuni neacceptate, părțile interesate sau Ministerul Public pot solicita instanței să notifice moștenitorul pentru ca acesta să accepte succesiunea sau să renunțe la aceasta (articolele 1039-1041 din Codul pe procedură civilă). În acest caz, instanța primește declarația de acceptare. Patrimoniul succesoral este considerat a fi neacceptat până în momentul în care este acceptat sau declarat ca fiind vacant în favoarea statului.

6 Scurtă descriere a procedurii de soluționare a unei succesiuni în temeiul legislației naționale, inclusiv pentru lichidarea patrimoniului succesoral și pentru partajul bunurilor (trebuie furnizate și informații din care să reiasă dacă procedura de succesiune este deschisă de o instanță sau de altă autoritate competentă din proprie inițiativă)

Procedura depinde de faptul dacă succesiunea este contencioasă sau necontencioasă.

Succesiunea contencioasă

Inventarierea unei succesiuni se face în următoarele scopuri: partajul masei succesorele și încetarea coproprietății asupra acesteia; întocmirea unei liste a bunurilor care fac parte din masa succesorală în cazul în care nu este necesar ca acestea să fie împărțite; lichidarea masei succesorele, dacă este necesar (articolul 1082

din Codul de procedură civilă).

Atunci când este sesizată o instanță cu efectuarea unui inventar, acesta urmează forma inventarului judiciar prevăzut în Cartea V Titlul XVI din Codul de procedură civilă (articolele 1082-1129). Competența locală internă a instanțelor naționale este stabilită în conformitate cu factorii de legătură prevăzuți la articolul 72A din Codul de procedură civilă.

Principalele etape ale procesului de inventar judiciar sunt: (i) cererea inițială; (ii) opoziția și verificarea pasivului succesoral; (iii) audierea prealabilă a părților interesate; (iv) identificarea și convocarea părților interesate; (v) reducerea donațiilor sau a legatelor care depășesc cota disponibilă; (vi) planul de împărțire și hotărârea de pronunțare a împărțirii. Hotărârea poate fi urmată de anularea sau modificarea împărțirii, de o împărțire suplimentară sau de alocarea unei părți din succesiune unui moștenitor uitat.

Atunci când efectuarea unui inventar este cerută unui birou notarial, acesta urmează forma inventarului notarial prevăzut în anexa la [Legea nr. 117/2019 din 13 septembrie 2019](#) privind modificările necesare la Cartea V Titlul XVI din Codul de procedură civilă.

În concordanță cu articolele 1-5 din anexa la Legea 117/2019: Asociația Notarilor din Portugalia publică lista notarilor care pot efectua inventare pe site-ul său ([Notari portughezi](#)); pentru inventarele notariale, notarului îi revine sarcina să ia măsurile necesare, iar hotărârea de pronunțare a împărțirii este întotdeauna pronunțată de către instanța de judecată sesizată cu acel dosar, fără a aduce atingere altor probleme cu care notarul poate sesiza instanța în aceeași cauză; instanța se pronunță asupra căilor de atac formulate în timpul procesului de inventariere notarială; părțile au libertatea de a alege biroul notarial unde să se desfășoare inventarul, cu condiția să existe o legătură relevantă cu succesiunea (de exemplu, biroul notarial care este situat în localitatea unde s-a deschis succesiunea, unde se află bunurile sau unde locuiește majoritatea părților interesate).

SUCCESIUNILE NECONTENCIOASE

O parte interesată poate soluționa aspectele legate de succesiune la notar sau la un oficiu de stare civilă. Utilizând sistemul de tip ghișeu unic al oficiilor de stare civilă, partea interesată se poate ocupa de toate chestiunile succesoriale, de la autorizare până la înregistrarea finală a bunurilor rezultate din partaj.

Ca alternativă, după stabilirea calității lor de moștenitori în cadrul unui birou notarial sau al unui oficiu de stare civilă, părțile interesate pot să distribuie bunurile din masa succesorală prin intermediul unui document sub semnătură privată autentificat de către un avocat sau un avocat consultant.

7 Cum și când devine cineva moștenitor sau legatar?

Moștenitorii dobândesc patrimoniul succesoral al defunctului în totalitate sau în parte, însemnând că bunurile pe care urmează să le moștenească nu sunt prestabilite.

Legatarii, în schimb, moștenesc anumite active sau valori.

În succesiunea legală, vocația succesorală rezultă din lege. În succesiunea voluntară, vocația succesorală rezultă din declarația de intenție formulată de către testator. Succesorii pot avea calitatea de moștenitori sau de legatari atât în cadrul succesiunii legale, cât și în cadrul succesiunii voluntare.

8 Preiau moștenitorii datoriile defunctului și, dacă da, în ce condiții?

În cazul în care succesiunea este acceptată sub beneficiu de inventar, numai bunurile enumerate în inventar pot fi utilizate pentru a achita datoriile defunctului și alte taxe legate de succesiune, cu excepția cazului în care creditorii sau legatarii dovedesc că există alte bunuri. În cazul în care există un inventar, sarcina de a dovedi că există alte active revine creditorilor sau legatarilor.

În cazul acceptării pure și simple, răspunderea de a achita datoriile succesiunii și alte taxe succesoriale nu depășește, în mod similar, valoarea bunurilor moștenite, însă, în acest caz, cade în sarcina moștenitorilor sau a legatarilor să dovedească faptul că masa succesorală nu include bunuri suficiente pentru a plăti datoriile sau pentru a executa legatele. În acest caz, sarcina de a dovedi că nu există alte active revine moștenitorilor sau legatarilor.

Din masa succesorală trebuie să se achite următoarele costuri: funeraliile testatorului și alte cheltuieli conexe; costurile legate de executarea, administrarea și lichidarea masei succesoriale; plata datoriilor defunctului; executarea legatelor.

Activele moștenite în comun sunt răspunzătoare în solidar pentru acoperirea costurilor menționate. După partaj, fiecare moștenitor este răspunzător în mod proporțional cu cota sa din moștenire.

9 Ce documente și/sau informații sunt necesare de obicei pentru înregistrarea bunurilor imobile?

Următorul răspuns indică separat documentele și informațiile necesare pentru a înregistra un bun imobil, cuantumul taxelor necesare și modul în care poate fi depusă cererea de înregistrare (personal, prin poștă sau online).

Documentele și informațiile necesare

Cererile de înregistrare a unor bunuri imobile trebuie să indice solicitantul, faptele și bunurile în cauză, precum și lista de documente justificative.

Se pot înregistra numai faptele relatate în documente care le susțin din punct de vedere juridic.

Documentele redactate într-o limbă străină pot fi acceptate numai dacă sunt traduse în conformitate cu legislația, cu excepția cazului în care sunt redactate în limbile engleză, franceză sau spaniolă și funcționarul competent cunoaște limba respectivă.

În cazul în care viabilitatea unei cereri în vederea înregistrării trebuie să fie evaluată pe baza legislației unui alt stat, persoana interesată are obligația de a dovedi conținutul cererii prin intermediul unui document corespunzător.

În cazul în care cererea de înregistrare se referă la o construcție care nu este descrisă, trebuie anexată o declarație suplimentară care să indice numele, starea civilă și adresa proprietarilor imediat anteriori cedentului și articolul din registrul funciar anterior, cu excepția cazului în care solicitantul precizează în declarație motivul pentru care informațiile respective nu sunt cunoscute.

În cazul în care cererea de înregistrare se referă la o cotă-parte dintr-un bun comun nedescris, trebuie să se indice, de asemenea, numele, starea civilă și adresa tuturor *coproprietarilor*.

Taxe

Taxa trebuie plătită la depunerea cererii sau trebuie să fie transmisă împreună cu aceasta și corespunde sumei probabile a facturii totale. În cazul în care aceasta nu este plătită la depunerea cererii de înregistrare, cererea poate fi respinsă de la bun început.

În cazul în care taxa nu a fost plătită, însă cererea nu a fost respinsă, serviciul de înregistrare notifică partea interesată cu privire la termenul de plată a sumei neachitate, în caz contrar refuzându-se înregistrarea.

Aceeași procedură se aplică în cazurile în care suma plătită inițial este insuficientă și nu se achită o sumă suplimentară.

Cererea de înregistrare prezentată în persoană, prin poștă sau online

Cererile de înregistrare a bunurilor imobile pot fi prezentate în persoană, prin poștă sau online.

Cererile de înregistrare prezentate în persoană și transmise prin poștă trebuie să fie formulate în scris, utilizând formularele aprobate printr-o decizie a organismului director al Institutul pentru Registre și Notariat (*Instituto dos Registos e do Notariado, I.P.*). Documente care dovedesc faptul care urmează a fi înregistrat și declarațiile suplimentare menționate mai sus, dacă este cazul, trebuie să însoțească formularele.

Formularele menționate în paragraful anterior nu trebuie să fie utilizate în cazul unei cereri de înregistrare

formulate în scris de către autoritățile publice implicate în acțiuni în fața instanței cu titlul de reclamant și sau pârâți, de către Ministerul Public, administratorii judiciari sau agenții de executare, indiferent dacă sunt transmise prin poștă sau în persoană.

Cererile formulate de instanțe, Ministerul Public, agenți de executare sau executori judecătorești care efectuează acțiuni specifice agenților de executare și administratorilor judiciari ar trebui, de preferință, să fie trimise pe cale electronică, însoțite de documentele necesare pentru înregistrare și de sumele aferente.

Cererile de înregistrare a bunurilor pot fi completate online la adresa [Predial Online](#). Singurele proceduri care nu pot fi înregistrate online sunt procedurile de justificare, rectificare sau contestare a hotărârilor luate de către un oficiu de stare civilă.

Este necesar un certificat digital pentru a solicita înregistrarea unor bunuri online. Cetățenii titulari ai unei cărți de identitate portugheze și care și-au activat certificatul digital, avocații, notarii și avocații consultanți dețin deja astfel de certificate.

Administratorii și directorii de societăți comerciale sau de societăți de drept civil cu formă comercială pot certifica faptul că documentele electronice prezentate corespund documentelor originale pe suport de hârtie atunci când depun cererile de înregistrare online, în cadrul cărora societățile respective constituie părți interesate.

NB:

Numai persoanele și/sau entitățile considerate legitime în temeiul legii pot depune cereri de înregistrare a unor bunuri imobile. Aceste persoane sau entități sunt identificate mai sus în răspunsul la întrebarea „Ar trebui ca dispoziția să fie înregistrată și, dacă da, în ce mod?”, în secțiunea care indică documentele care trebuie depuse la registrul funciar.

9.1 Este numirea unui administrator obligatorie sau obligatorie la cerere? Dacă ea este obligatorie sau obligatorie la cerere, ce demersuri trebuie efectuate?

Numirea unui administrator este obligatorie în cazul în care se solicită efectuarea unei proceduri de inventariere. În acest caz, este obligatoriu să se desemneze administratorul succesiunii. Persoana care solicită inițierea procedurii de inventariere precizează cine este desemnat prin lege să îndeplinească rolul de administrator al succesiunii. Acest aspect se menționează în formularul utilizat pentru a solicita efectuarea procedurii de inventariere.

În perioada în care o succesiune este vacantă, este posibil să nu existe nicio persoană îndreptățită prin lege să administreze. În acest caz, orice moștenitor poate lua măsuri pentru a administra succesiunea chiar înainte de a fi acceptată sau refuzată. În cazul în care există riscul pierderii sau al deteriorării bunurilor din patrimoniul succesoral vacant, instanța numește un curator. Se dispune această măsură la cererea Ministerului Public sau a oricărei părți interesate. Conceptul de succesiune vacantă a fost deja definit în răspunsul la întrebarea „Care este autoritatea competentă: (...) să primească o declarație de renunțare sau de acceptare?”

9.2 Cine este îndrituit să execute dispoziția pentru cauză de moarte lăsată de defunct și/sau să administreze patrimoniul succesoral?

Administratorul succesiunii

Administratorul succesiunii este responsabil, în principiu, de administrarea masei succesoriale până în momentul în care aceasta este lichidată și împărțită.

În conformitate cu dispozițiile legale, rolul de administratorului succesiunii este atribuit în următoarea ordine:

1. soțului/soției supraviețuitor/supraviețuitoare, în cazul în care soții nu sunt separați din punct de vedere juridic sau patrimonial și dacă aceștia au calitate de moștenitor sau dețin o cotă-parte matrimonială din activele cuplului;
2. executorului testamentar, cu excepția cazului în care se specifică altfel de către testator;
3. rudelor care au calitatea de moștenitori legali;

4. legatarilor testamentari.

În cazul în care masa succesorală este împărțită integral legatarilor, legatarul cel mai favorizat va acționa în calitate de administrator al succesiunii, înlocuind moștenitorii; în cazul în care nu există alte diferențe, se va prefera legatarul cel mai în vârstă.

Există anumite cazuri în care administrarea parțială sau integrală a masei succesoriale poate fi încredințată executorului sau administratorului de bunuri, astfel cum se arată mai jos.

Executorul testamentar (*testamenteiro*)

În cazul în care succesiunea se face pe bază de testament, testatorul poate desemna una sau mai multe persoane care trebuie să se asigure că dispozițiile testamentare sunt îndeplinite sau să execute testamentul integral sau parțial. Aceasta este cunoscută sub denumirea de competență de executare a testamentului. Persoana desemnată se numește executor testamentar.

Administratorul fiduciar (*fiduciário*)

Substituția fideicomisară sau fideicomisul este o dispoziție prin care testatorul încredințează moștenitorului său desemnat sarcina de a conserva moștenirea astfel încât aceasta să fie atribuită unei alte persoane la decesul său. Moștenitorul care primește această însărcinare este numit „instituit”. Beneficiarul substituției este cunoscut sub numele de „substituit”. Instituitul administrează și obține beneficii din bunurile care fac obiectul fideicomisului.

9.3 Ce competențe are un administrator?

Atribuțiile administratorului

Administratorul gestionează patrimoniul defunctului și, în cazul în care acesta din urmă a fost căsătorit în regimul matrimonial al comunității de bunuri, patrimoniul comun al cuplului.

Administratorul poate solicita moștenitorilor sau unui terț să îi predea bunurile aflate în posesia lor pentru a le administra. Administratorul succesiunii poate intenta acțiuni în petiție de ereditate împotriva moștenitorilor sau împotriva unui terț și poate recupera creanțele succesiunii în cazul în care întârzierea ar putea pune în pericol recuperarea acestora sau în cazul în care plata se face în mod spontan.

Administratorul trebuie să comercializeze fructele sau alte bunuri perisabile și poate utiliza încasările pentru a acoperi cheltuielile de înmormântare și alte cheltuieli aferente, precum și comisionul de administrare.

Administratorul poate să comercializeze, de asemenea, fructele neperisabile în măsura în care este necesar pentru a acoperi cheltuielile de înmormântare și alte cheltuieli aferente, precum și comisionul de administrare.

Cu excepția cazurilor menționate mai sus, drepturile privind succesiunea pot fi exercitate doar în comun de către toți moștenitorii sau împotriva tuturor moștenitorilor.

Atribuțiile executorului

În cazul în care a fost numit un executor pentru succesiunea testamentară, acesta deține atribuțiile care i-au fost acordate prin dispozițiile testatorului.

În cazul în care testatorul nu specifică atribuțiile executorului, acesta din urmă are următoarele responsabilități: organizează funeraliile și acțiunile adiacente și plătește cheltuielile aferente; supraveghează punerea în aplicare a dispoziției pentru cauză de moarte și susține valabilitatea acesteia în fața instanțelor, dacă este necesar; îndeplinește atribuțiile administratorului.

Testatorul poate încredința executorului misiunea de a executa legatele și alte obligații financiare ale succesiunii atunci când este administrator al succesiunii și nu este obligatorie efectuarea unui inventar. În acest scop, executorul poate fi autorizat de către testator să vândă orice active succesoriale (bunuri mobile sau imobile) sau activele desemnate în testament.

Competențele instituitului

Instituitul nu numai că administrează bunurile, dar are și dreptul de a păstra beneficiile rezultate din bunurile care fac obiectul fideicomisului. Sunt aplicabile dispozițiile referitoare la uzufructul acestor bunuri în măsura în care nu sunt incompatibile cu fideicomisul. Instituitul are nevoie de autorizație din partea instanței pentru a înstrăina sau a greva cu sarcini bunurile care fac obiectul fideicomisului.

Moștenitorii și curatorul unei succesiuni neacceptate

În perioada în care o succesiune este neacceptată, aceasta constituie un fond cu personalitate juridică. Prin urmare, succesiunea poate acționa și poate fi acționată în justiție. Dacă, în acest caz, patrimoniul succesoral nu este administrat de nimeni, se poate adopta una dintre soluțiile prezentate mai jos.

Înainte de a accepta succesiunea sau de a renunța la aceasta, orice moștenitor poate lua măsuri administrative urgente privind succesiunea neacceptată. Dacă se formulează o obiecție în cazul în care există mai mulți moștenitori, voința majorității prevalează.

Instanțele pot desemna, de asemenea, un curator pentru patrimoniul succesoral neacceptat. Curatorul are obligația de a solicita adoptarea de măsuri conservatorii necesare și de a introduce în justiție acțiuni a căror amânare ar pune în pericol interesele succesiunii. Curatorul are, de asemenea, obligația de a reprezenta succesiunea în toate acțiunile introduse împotriva acesteia. Curatorul necesită o autorizație judiciară pentru a înstrăina sau a greva cu sarcini bunuri imobile, obiecte prețioase, titluri de valoare, unități comerciale și orice alte bunuri cu privire la care înstrăinarea sau grevarea cu sarcini nu constituie un act administrativ. Autorizația judiciară va fi acordată numai atunci când acțiunea este justificată pentru a se evita deteriorarea sau pierderea bunurilor, pentru a plăti datoriile succesiunii și pentru a acoperi costurile unor îmbunătățiri necesare sau utile, sau dacă apare o altă nevoie stringentă.

În cazul în care succesiunea a fost acceptată, însă rămâne nedivizată, legea permite oricărui moștenitor să solicite recunoașterea pe cale judiciară a calității sale de moștenitor și recuperarea integrală sau parțială a bunurilor aparținând masei successorale de la orice persoană care le deține în calitate de moștenitor, în altă calitate sau fără drept. Această acțiune este cunoscută sub numele de acțiune în petiție de ereditate (*petição da herança*). Această acțiune poate fi introdusă de către un singur moștenitor, independent de alți moștenitori, însă nu încalcă dreptul administratorului de a solicita predarea bunurilor pe care urmează să le administreze, astfel cum s-a menționat mai sus.

10 Ce documente sunt eliberate de obicei, în temeiul legislației naționale, în cursul sau la finalul unei cauze de succesiune pentru atestarea statutului și a drepturilor beneficiarilor? Au aceste documente efecte probatorii specifice?

Documentele care atestă calitatea de moștenitor sau legatar

1. hotărâri judecătorești;
2. acte notariale;
3. certificate de moștenitor emise oficiile de stare civilă.

Documentele menționate mai sus atestă calitatea de moștenitori și/sau legatari ai celor care supraviețuiesc defunctului.

Hotărârile, actele notariale și certificatele de moștenitor emise oficiile de stare civilă sunt acte autentice care au forță probantă deplină.

Certificatul de moștenitor al moștenitorilor sau al legatarilor se înregistrează în registrul de stare civilă prin intermediul unei mențiuni pe certificatul de deces al defunctului.

Documente care atestă partajul

În succesiunea contencioasă:

1. o hotărâre pronunțată de instanța competentă care oficializează partajul patrimoniului succesoral în

cadrul procedurii de inventariere. Hotărârea stabilește modul în care sunt constituite cotele-părți (de exemplu, activele care urmează să fie moștenite de fiecare moștenitor sau legatar). Acesta este un act autentic cu forță probantă deplină.

În succesiunea voluntară:

1. un document sub semnătură privată certificat întocmit în fața unui avocat sau a unui avocat consultant, care stabilește modul în care sunt constituite cotele-părți. Acesta nu este un act autentic, ci un document privat certificat care, în acest caz, are forță probantă echivalentă cu forța probantă deplină;
2. un document privind partajul în cadrul unor proceduri succesoriale simplificate desfășurate la oficiul de stare civilă. Acesta este un act autentic cu forță probantă deplină;
3. un act notarial de partaj redactat de notar. Acesta este un act autentic cu forță probantă deplină.

Oricare dintre documentele menționate mai sus care confirmă partajul poate constitui temeiul pentru înregistrarea bunurilor din succesiune în beneficiul moștenitorului sau al legatarului, indiferent dacă acestea au sau nu forță probantă deplină.

Linkuri utile

[Codul de procedură civilă \(Código de Processo Civil\)](#)

[Codul civil \(Código Civil\)](#)

[Legea nr. 117/2019 din 13 septembrie 2019](#)

Atenție

Informațiile prezentate în această fișă informativă sunt de natură generală și nu au caracter exhaustiv. Aceste informații nu au caracter obligatoriu pentru punctul de contact, Rețeaua judiciară europeană în materie civilă și comercială, instanțe sau orice alte persoane. Informațiile prezentate nu se substituie necesității de a consulta legislația aplicabilă.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

■ Ultima actualizare: 05/09/2025

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.